

**Selectieadvies archeologische monumentenzorg
Gemeente Loon op Zand**

**Horst O 283, Kaatsheuvel - Gemeente Loon op Zand
Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O) ;
Bureauonderzoek en karterend booronderzoek
ArcheoPro Archeologisch rapport Nr 20065**

***ArcheoPro
(conceptversie rapport)***

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller	Juan van der Roest	Senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	01-12-2020	
Controle	Stefan Molenaar	Senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	01-12-2020	SM
Controle Gemeente Loon op Zand	Paul Bexkens	Afdelingshoofd Ruimtelijke Ontwikkeling, gemeente Loon op Zand	03-12-2020	

1 Inleiding

In opdracht van *H. de Jongh Advies* heeft ArcheoPro op 29 september 2020 een Inventariserend Veldonderzoek Overig (IVO-O) uitgevoerd op een terrein aan de Horst O 283 (naast huisnummer 3) te Kaatsheuvel. Aanleiding tot het onderzoek vormt de geplande bouw van een woning op het terrein. Hiervoor benodigde graafwerkzaamheden kunnen tot aantasting van eventueel aanwezige archeologische waarden leiden. In verband met de ligging binnen een historisch bebouwingslint, ligt het plangebied op de gemeentelijke archeologische beleidskaart in een zone met een *archeologische waarde*. Op de bestemmingsplankaart ligt het plangebied in een zone met een dubbelbestemming voor archeologie. Om hier een omgevingsvergunning te kunnen verkrijgen, dient de initiatiefnemer een rapport te overleggen waarin - naar oordeel van de bevoegde overheid - de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van dit proces heeft het in dit rapport beschreven onderzoek plaatsgevonden.

De gemeente Loon op Zand is - als bevoegde overheid - nu gevraagd dit rapport te beoordelen. Het is daartoe voorgelegd aan de afdeling SO/Erfgoed van de gemeente 's-Hertogenbosch.

1.1 Het plangebied

Het plangebied ligt aan de O.-rand van Kaatsheuvel aan de Horst (naast huisnummer 3) en heeft een grootte van 0,09 ha. Het is kadastraal bekend als Loon op Zand, sectie O, nr. 283. Het huidige grondgebruik is grasland. Voor de locatie en exacte begrenzing van het plangebied, wordt verwezen naar het rapport van ArcheoPro.

1.2 Aard van de bedreiging

In het plangebied is de bouw van een woning gepland. De diepte van verstoring ten behoeve van de nieuwbouw is nog niet bekend. Hiervoor benodigde graafwerkzaamheden kunnen tot aantasting van eventueel aanwezige archeologische waarden leiden.

2 Archeologisch onderzoek

ArcheoPro heeft eind september/begin oktober 2020 het onderzoek uitgevoerd en het volgende rapport opgesteld:

Exaltus, R.P., en J. Orbons, 2020 : De Horst 3, Kaatsheuvel - Gemeente Loon op Zand - Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O); Bureauonderzoek en karterend booronderzoek - ArcheoPro Archeologisch rapport Nr 20065 - conceptversie, 7 oktober 2020.

2.1 Onderzoeksmethode

Het onderzoek heeft bestaan uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen, verkennende fase. De onderzoeken zijn uitgevoerd in overeenstemming met de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, KNA v. 4.1, respectievelijk de protocollen 4002 en 4003.

Bureauonderzoek heeft tot doel om op basis van beschikbare informatie te komen tot een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel. Inventariserend veldonderzoek heeft vervolgens tot doel om het gespecificeerd verwachtingsmodel te toetsen door middel van veldwaarnemingen. Aan de hand van de resultaten hiervan kan worden vastgesteld of binnen het plangebied daadwerkelijk archeologische waarden aanwezig (kunnen) zijn en of deze vervolgonderzoek en/of planaanpassing vereisen. Het booronderzoek is uitgevoerd op 29 september 2020; daarbij zijn met behulp van een zandguts (Ø 2 cm) en Edelman-boor (Ø 15 cm) 8 boringen tot 1,3-1,7 m -mv gezet. De boringen zijn volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB 5.2) beschreven.

2.2 Resultaten en conclusie onderzoek (verkort)

In verband met de relatief grote afstand tot open water en de ligging buiten een echte gradiëntzone geldt voor het plangebied hooguit een *middelhoge* verwachting voor resten uit het Laat Paleolithicum en Mesolithicum. Voor resten uit het Neolithicum, de Bronstijd, IJzertijd, Romeinse Tijd en Vroege Middeleeuwen geldt in verband met de ligging op een relatief laag deel van het dekzand-landschap op korte afstand ten N. van aanmerkelijk hoger gelegen delen van het dekzandland-schap, eveneens een *middelhoge* verwachting. Voor resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd geldt eveneens een *middelhoge* verwachting omdat het plangebied weliswaar altijd een agrarisch perceel lijkt te hebben gevormd maar wel aan een historische weg

lag. Door het gebruik als grasland in de eerste helft van de 19^e eeuw, is het onwaarschijnlijk dat binnen het plangebied enkeerdgronden zijn ontstaan zoals de Bodemkaart aangeeft.

Om dit gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel te toetsen, zijn binnen het plangebied 8 boringen gezet. Hieruit bleek dat de kans op de aanwezigheid van behoudenswaardige archeologische resten binnen het plangebied bijzonder klein is. Alleen langs de uiterste Z.-rand van het plangebied werd in 2 van de 3 boringen nog een deels intacte bodemopbouw aangetroffen. Deze boringen zijn gezet op een ca. 30 cm hogergelegen strook die slechts enkele meters breed is. De hier aangetroffen bodem bestaat uit het onderste deel van een humuspodzolbodem. Overigens heeft het op deze strook naboren met een megaboor en het zeven van het opgeboorde zand, geen indicatoren opgeleverd die zouden kunnen wijzen op de aanwezigheid van archeologische sporen. Ook in deze zone is geen akkerdek aangetroffen en blijkt uit het ontbreken van oxidatie in de BC- en de C-horizont dat de bodem van nature niet goed ontwaterd is.

Om zekerheid te verkrijgen omtrent de aan- of afwezigheid van archeologische resten, is een proefsleuvenonderzoek een doeltreffende methode. Omdat de bodem op het overgrote deel van het plangebied tot diep in de C-horizont verstoord is, van nature niet goed is ontwaterd en het naboren met een megaboor nergens relevante archeologische indicatoren heeft opgeleverd, geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding om vervolgonderzoek te adviseren. Evenmin zijn tijdens het onderzoek archeologische resten aangetroffen waarmee tijdens de verdere planvorming of bij de uitvoering van de geplande werkzaamheden rekening zou moeten worden gehouden.

2.3 Advies ArcheoPro

De resultaten van het onderzoek geven derhalve geen aanleiding om archeologisch vervolgonderzoek te adviseren. Evenmin zijn tijdens het onderzoek archeologische resten aangetroffen waarmee tijdens de verdere planvorming of bij de uitvoering van de geplande werkzaamheden rekening zou moeten worden gehouden.

In alle gevallen blijft onverminderd van kracht dat indien bij toekomstig graafwerk archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, deze direct gemeld dienen te worden bij de minister conform de Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 & 5.11.

3 Beoordeling rapport namens /door de Gemeente Loon op Zand

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de geldende wet- en regelgeving; het rapport is verder goed en volledig opgesteld. De volgende op- en aanmerkingen zijn echter voor de definitieve versie van het rapport - *in meer of mindere mate* - nog wel relevant:

- p. 5 bij de locatiegegevens graag de kadastrale gegevens opnemen;
- p. 5 er wordt hier gesproken van de *aanvraag van een omgevingsvergunning* als aanleiding voor het onderzoek; is er echter ook niet sprake van een *BP-wijziging* omdat het plangebied volgens *fig. 2* niet de bestemming “wonen” (= geel) heeft; indien eerst een BP-wijziging dient te worden doorgevoerd, graag ook aangeven dat dit archeologisch rapport daartoe zal worden ingezet en opnemen welke BP-wijziging met IMRO het betreft;
- p. 6 *laatste alinea, eerste zin* : “ArcheoPro voert haar onderzoeken uit conform de hiervoor vastgelegde normen en richtlijnen (KNA 4.0 en SIKB BRL 4000) ...”; waarschijnlijk wordt bedoeld : “KNA 4.1”; aanpassen;
- p. 33 *gebruikt boormateriaal* : “Zandguts met diameter van 2 centimeter en edelmanboor met een diameter van 15 cm.”; in bijlage 6, c.q. p. 44 staat “3 cm en 15 cm”; wat is correct?

We gaan ervan uit dat deze op- en aanmerkingen worden bekeken en in voldoende mate worden verwerkt in de definitieve versie van dit rapport.

3.1 Selectieadvies Gemeente Loon op Zand

Uitgaande van het bovenstaande, kan de gemeente wel al instemmen met de inhoud en strekking van het rapport van ArcheoPro. De gemeente neemt dan ook alvast het advies over om in dezen binnen de AMZ-cyclus *geen* nader onderzoek noodzakelijk te achten.

Verder neemt de gemeente ook het advies van ArcheoPro over aangaande het te allen tijde mogelijk alsnog kunnen voorkomen van zogenaamde ‘*toevalsvondsten*’ en de wettelijk gezien juiste wijze van omgang daarmee.

In alle gevallen blijft onverminderd van kracht dat indien bij toekomstig graafwerk archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, deze direct gemeld dienen te worden bij de minister conform de Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 & 5.11. In de praktijk kan melding het beste direct gebeuren bij de gemeente Loon op Zand als bevoegde overheid.

Bovenstaande op- en aanmerkingen moeten zijn verwerkt in de volgende, definitieve versie van het rapport. Dit dient dan nog een keer formeel te worden voorgelegd aan de gemeente ter beoordeling. Na goedkeuring zal die versie (*procedureel*) worden vastgesteld.